

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.fjr@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av delbetänkande av Jaktlagstiftningsutredningen, SOU 2025:32

Ert diarienummer LI2025/00742

Beslut

Länsstyrelsen Västernorrland beslutar att lämna följande yttrande över delbetänkandet.

Sammanfattning

Länsstyrelsen har ombetts lämna synpunkter på förslagen i delbetänkandet.

Länsstyrelsen tillstyrker flera delar av utredningens förslag, men avstyrker från förslaget om enklare skyddsjakt efter klövvilt i dess nuvarande utformning med tillhörande motivtexter.

Länsstyrelsen avstyrker även förslaget om finansieringen av klövviltförvaltningen och anser att detta bör utredas i särskild ordning

Nedan följer Länsstyrelsens synpunkter under respektive avsnitt.

Yttrande

4.2 Kriterier för skyddsjakt på klövvilt och vissa andra arter

Länsstyrelsen avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning.

Länsstyrelsen Västernorrland ser att förslaget i sin nuvarande utformning riskerar att bli för omfattande och riskerar även till viss del även ersätta den ordinarie förvaltningen av älg och kronhjort. Klövviltsförvaltningen är idag uppbyggd kring samverkan mellan markägare och jakträttshavare, där älgförvaltningsgrupper och

älgskötselområden lokalt ska komma överens om lämpliga nivåer av klövvilt i förhållande till skador.

Om enskilda markägare utanför ordinarie jakt ansöker om skyddsjakt, som med föreslagen utformning riskerar bli omfattande ser Länsstyrelsen att hela samverkansstrukturen riskerar att påverkas negativt samt möjligheterna att bedriva en adaptiv och ekosystembaserad klövviltförvaltning försvåras.

Vi ser också en risk att Länsstyrelsernas arbetsbörda under delar av året kommer att öka avsevärt med förslaget i sin nuvarande utformning

Länsstyrelsens erfarenhet är att skyddsjakt inte alltid är ett lämpligt verktyg för att förebygga skador av älg. På vintern gör älgens vandringar att älg ansamlas i vissa områden och i dessa områden kan tätheten av klövvilt under denna period bli väldigt hög. Älgar kan också vid stora snömängder snö bli väldigt stationära och svåra att skrämma och uppehåller sig ofta där det finns mat dygnet runt. Länsstyrelsen ser utifrån förslaget i sin nuvarande utformning att skador som skulle kunna anses för stora riskerar uppstå redan vid ett fåtal individer klövvilt som uppehåller sig i en ungskog vintertid och att skyddsjakten i ansamlingsområdena riskerar att bli omfattande. Vidare så har dessa vandringsälgar som ansamlas under vintern ofta vandrat från andra älgskötselområden än det dom uppehåller sig i vintertid det blir därmed också svårt att veta vilka jaktområden som ska räkna in vinterns skyddsjakt i sina skötselplaner.

Lagstiftaren bör överväga andra sätt att kompensera drabbade – exempelvis att utöka viltskadeanslaget att omfatta vinteransamlingsområden för älg som orsakar skador i skogs- och lantbruket.

Länsstyrelsen ser också negativt på att kravet på att andra lämpliga lösningar ska användas innan skyddsjakt inte finns med i förslaget. Detta krav fungerar idag som ett incitament för aktörerna inom skogsbruket, lantbruket och viltförvaltningen att utveckla och ta fram andra förebyggande metoder än jakt.

Förslaget i sin nuvarande utformning är i länsstyrelsens mening, inte tillräckligt utrett och lagstiftarens intentioner i motivtexterna är otydliga. Det saknas bland annat beskrivningar av olika situationer och scenarion vilket riskerar leda till att Länsstyrelsens bedömning

av det enskilda ärendet försvåras och att liknande situationer bedöms helt olika mellan olika länsstyrelser. Definitionen "för att förhindra skada" är alltför vid i nuvarande förslag. Det behöver definieras om det avser skada för den enskilde eller skada generellt samt exemplifiering av vilka situationer lagstiftaren avser med skada.

4.3 Bilaga 5 till jaktförordningen om förbjudna jaktmedel och jaktmetoder

Länsstyrelsen stödjer förslaget och anser att justeringen av bilaga 5 till jaktförordningen är nödvändig för att göra den mer lättbegriplig och därmed underlättar tillämpningen.

4.4 Förvaltningsmärkning av varg

Länsstyrelsen stödjer förslaget i sin helhet. Förvaltningsmärkning av varg kommer att vara en viktig del i den genetiska förstärkningen av vargstammen, särskilt mot bakgrund av det regeringsuppdrag som finns kring vargförvaltning och ett sänkt referensvärde.

Länsstyrelsen ser dock ett stort behov av vägledning gällande implementering av möjligheten att förvaltningsmärka varg. Det behöver också klargöras vilka som ansvarar för märkningen och hur utförande samt övervakning ska finansieras.

4.5 Att söka efter. Spåra och förfölja vilt för avlivning av djurskyddsskäl

Länsstyrelsen stödjer förslaget att utvidga 40 c § jaktförordningen, att även möjliggöra att söka efter, spåra och förfölja vilt för avlivning av djurskyddsskäl. Länsstyrelsen delar utredarens uppfattning att endast jakträttshavare har denna rätt och att anmälningsskyldighet över jaktmarkgränser i vanlig ordning råder. Länsstyrelsen stödjer också föreslagna förtydligande i 23 a § jaktförordningen gällande generella bestämmelser om skyddsjakt.

4.6 Anmälningsskyldighet i fråga om jaktresultat m.m.

Länsstyrelsen stödjer utredningens förslag gällande utökningen av omfattningen av anmälningsskyldigheten. Att anmälningsskyldighet inte bara ska gälla för fällda stora rovdjur utan också gälla för påskjutna stora rovdjur ser länsstyrelsen som en viktig och självklar ändring i 28 d § jaktförordningen. Det kommer dock inte, som utredningen antyder, innebära mindre arbete för den enskilde jägaren, allmänheten och myndigheter.

4.7 Listan över statens vilt

Länsstyrelsen stödjer utredningens förslag i sin helhet. Att älg och hjort tas bort från listan kommer innebära ett mindre komplicerat regelverk och en effektivare hantering när det gäller dessa viltarter med visst minskat arbete och kostnadsbesparingar. Länsstyrelsen har inga synpunkter på att övriga föreslagna arter kvarstår i listan.

4.8 Skyddsjakt på enskilds initiativ enligt 28-28 b §§ jaktförordningen för att skydda ren

Utredningen bedömer att de svårigheter som finns med att tillämpa skyddsjakt på enskilds initiativ enligt 28-28 b §§ jaktförordningen för att skydda ren bör hanteras främst genom vägledning och inte genom ändrad reglering i lagstiftning. Länsstyrelsen anser att det är Naturvårdsverket som bör ge länsstyrelserna den vägledning som är nödvändig när det gäller tillämpningen av aktuell lagstiftning.

Flera frågeställningar kring tillämpning har diskuterats och en av dessa är; *hur tolkar man begreppet omedelbart förestående angrepp när det handlar om renskötsel till skillnad från t.ex. när det handlar om inhägnade tamdjur?*

När samebyarna samlar sina renar för flytt till och från vinterbetesmarker används företrädesvis rengården och hagar för detta arbete. Just i dessa moment kan renskötseln delvis temporärt liknas med situationer liknade det för inhägnade tamdjur. Att tillämpa 28-28 b §§ i dessa situationer bör kunna vara möjligt. Om det ska förtydligas genom ändrad reglering av lagstiftningen eller genom vägledning från Naturvårdsverket, anser Länsstyrelsen att utredningen får titta närmare på.

5. Flerartsförvaltning av klövvilt

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget och lämnar följande kommentarer

Länsstyrelsen anser att flerartsförvaltning av klövvilt är en nödvändig utveckling av förvaltningssystemet för att kunna nå målen i förvaltningen och begränsa skadorna från viltet. Vidare så ser länsstyrelsen att det finns ett behov för länsstyrelserna att kunna föra över ansvaret för administrationen av kronhjortskötselområden till angränsande län på samma sätt som älgskötselområdena idag. Det skulle underlätta försöksverksamhet i befintliga samverkansstrukturer som i dagsläget är länsöverskridande, såsom befintliga älgförvaltningsområden och älgskötselområden. Detta bör kunna föras in i jaktförordningen.

Länsstyrelsen anser vidare att behövs även ett tydligt, riktat uppdrag via regleringsbrevet som ger Länsstyrelsen befogenhet att utföra dessa åtgärder samt extra medel för att finansiera detta. Detta är särskilt viktigt om den försöksbaserade flerartsförvaltningen ska kunna söka ekonomiskt stöd, exempelvis för inventeringsinsatser – ett stöd som idag saknas.

Utredningen föreslår att en andel av del 3 medel Naturvårdsverket disponerar ska kunna användas för att utveckla metoder samt följa upp flerartsförvaltningen. Länsstyrelsen ser en risk att detta förslag urholkar de resurser som är avsedda för åtgärder för att bevara värdefull natur, vilket i sin tur kan påverka verkställandet av andra viktiga uppdrag negativt.

6. Flerartsförvaltning av klövvilt - finansiering

Länsstyrelsen tillstyrker inte förslaget.

Länsstyrelsen anser att förslaget att avskaffa älgvårdsfonderna och fällavgiften för älg ska utredas i särskild ordning. Det vore fördelaktigt om detta utfördes i samband med att de formella formerna för flerartsförvaltning tas fram.

Länsstyrelsen delar inte utredarens uppfattning att en höjning av viltvårdsavgiften kan ersätta länens älgvårdsfonder och lyfter följande huvudsakliga synpunkter:

1. Av förslaget framgår inte hur medlen från viltvårdsfonden skulle disponeras. Utredaren öppnar för att även andra intressenter än myndigheter och älgförvaltningsgrupper skulle kunna ta del av medlen i viltvårdsfonden. Det utgår också i dagsläget medel till exempelvis forskning ur viltvårdsfonden. Förslagets nuvarande utformning är alltför otydligt sett till hur viltvårdsfondens medel ska disponeras vilket innebär att det är nästintill omöjligt att bedöma effekterna av förslaget.
2. Att flytta rådigheten över befintliga medel till central myndighet riskerar att decentralisera möjligheterna för aktörer på den regionala och lokala nivån att agera utifrån det lokala perspektivet och styra insatser och medel dit pengarna behövs som mest, vilket innebär att den lokala adaptiva viltförvaltningen äventyras med förslaget. Finansieringsformen riskerar även att låsa älgförvaltningen

vid ett statistiskt system vilket i sin tur gör att möjligheterna att bedriva en adaptiv och ekosystembaserad klövviltförvaltning försvåras.

3. Möjligheten att söka bidrag till exempelvis utbildning, forskning, inventering och skjutbanor föreslås i och med avskaffandet av älgvårdsfonderna flyttas till viltvårdsfonden. Det innebär att även kostnaderna för bidrag behöver ingå i utredningens förslag. Bidragsansökningarna överstiger också även ofta den tillgängliga medlen i älgvårdsfonderna i dagsläget.

Att flytta hanteringen av dessa bidrag till en nationell myndighet innebär, utöver ökad arbetsmängd för den nationella myndigheten, att de regionala perspektiven förloras.

4. Då flerartsförvaltning av klövvilt i dagsläget endast har prövats i små områden är kostnaderna för förvaltningssystemet över större områden okända. Detta innebär att det finns en risk att de föreslagna 90 kronorna inte räcker till över tid och att ytterligare höjningar av priset på det statliga jaktkortet kan krävas. Att lägga finansieringen för klövviltförvaltningen på alla jägare – även de som inte bedriver jakt efter klövvilt kan upplevas orättvist och riskerar att minska antalet jaktkortslösare. Om priset på det statliga jaktkortet ökar, ökar risken att färre jägare löser jaktkortet. Detta riskerar i sin tur att driva upp priserna ytterligare. Dagens system med fällavgifter riktar kostnaden mot dem jägare som bedriver älgjakt och tillgodoser sig de fällda älgarna, och ger även respektive länsstyrelse möjlighet att justera avgifterna efter de faktiska kostnaderna.

7. Jakt på allmänt vatten och i Sveriges ekonomiska zon

Länsstyrelsen stödjer förslagen som innebär att det blir enklare att kunna jaga på allmänt vatten samt att få jaga säl inom Sveriges ekonomiska zon. Viktigt att länsstyrelsen får rätt att föreskriva eller besluta om tidsmässiga eller geografiska inskränkningar i den jakt som får bedrivas på allmänt vatten.

I utredningens förslag anges enbart Kustbevakningen som tillsynsmyndighet i den ekonomiska zonen. Länsstyrelsen anser att

tillsynen ska utövas av Kustbevakningen även när det gäller jakt på allmänt vatten.

Utredningens bedömning är att det inte finns skäl att ge direktåtkomst till jaktkortregistret samt att det inte bör införas en sekretessbrytande bestämmelse. Sammantaget kan det innebära svårigheter för Länsstyrelsen att följa upp hur utvecklingen av ett förenklat system i framtiden ter sig. Antal jägare och det sammanlagda jakttrycket kan vara intressant att närmare granska och i fall där det behövs införas vissa begränsningar i jakten.

Utredningens bedömning är dock att sekretessen i 18 kap. 16 § andra stycket, samt med stöd av uppgiftsskyldigheten i 6 kap. 5 § OSL, inte ska utgöra ett hinder för Länsstyrelsen att få ta del av sådana uppgifter som rör statistik. Om så är fallet stödjer Länsstyrelsen utredarens bedömning att det inte finns skäl att införa en sekretessbrytande bestämmelse.

8. Jaktsabotage - förekomst, effekter och åtgärder

Länsstyrelsen delar utredarens bedömning att det inte bör införas en särskild straffbestämmelse som avser jaktsabotage då de vanligaste händelserna i det sammanhanget är skadegörelse samt hot mot jägare. Detta är redan i dag straffbart och regleras i lagstiftning. Länsstyrelsen stödjer förslaget om införande av ett system hos Polismyndigheten för uppföljning av jaktsabotage samt att det finns ett särskilt behov av att skydda uppgifter om enskilda i ärenden om jakt på varg vilket föreslås under avsnitt 9 i utredningen.

9. Nya sekretessbestämmelser

Länsstyrelsen stödjer förslaget att sekretess ska gälla hos Naturvårdsverket eller en länsstyrelse i ärenden om jakt på varg samt i ärenden om ersättning för viltskada orsakad av varg samt förslaget om att sekretess även ska gälla för uppgifter om jägare som behöver registreras hos naturvårdsverket till följd av viss jakt som omfattas av anmälningsskyldighet. Det tydliggörs också på ett bra sätt genom förslaget till en ny paragraf i 40 kap. offentlighets- och sekretesslagen. Förslaget bör dock utökas till att också omfatta järv, lodjur och björn då personer som vill hitta uppgifter om rovdjursjägare kan inrikta sig på dessa arter då uppgifter om jakt efter varg är sekretessbelagt.

10. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Länsstyrelsen har inte några synpunkter på angivna förslag gällande ikraftträdande 1 juli 2026 samt övergångsbestämmelser för tidigare beslut gällande jakt på allmänt vatten.

11. Konsekvensanalys

Länsstyrelsen instämmer inte i utredningens slutsats att skyddsjaktärenden på klövvilt förenklas med förslaget. Som angetts ovan, i avsnitt 4.2, menar länsstyrelsen att förslaget inte är tillräckligt utrett och att motivtexterna är alltför vida vilket snarare riskerar försvåra prövningen av skyddsjakt efter klövvilt tills rättslig praxis på området finns.

Det finns också en stor sannolikhet att antalet skyddsjaktärenden kommer att öka med förslaget. Skyddsjaktärenden inkommer i regel utanför jakttiderna och främst under perioden februari till april. Under denna period har länsstyrelsens klövvilthandläggare en hög arbetsbelastning inom andra delar av älgförvaltningen, närmare bestämt registrering av jaktområden och granskning av skötselplaner. Att under denna period öka arbetsbelastningen med ytterligare skyddsjaktärenden kommer kräva tillskott av ytterligare resurser. Länsstyrelsen instämmer därför inte heller i utredningens slutsats att förslagen i denna utredning ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Länsstyrelsen delar inte heller utredningens slutsats att förslaget att avskaffa älgvårdsfonden kommer minska länsstyrelsens kostnader. Detta då den administration kring fällavgifterna som finns idag är liten och de tillkommande uppgifterna inom flerartsförvaltning av klövvilt sannolikt är högre. Det finns heller inga uppgifter om hur medel från viltvårdsfonden ska fördelas vilket innebär att det är nästintill omöjligt att bedöma förslagets effekter. Klart är att den regionala rådigheten över älgförvaltningens finansiering upphör med fällavgifternas avskaffande vilket innebär att den regionala adaptiva viltförvaltningen kan påverkas negativt.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid

kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Daniel Gustafsson med vilthandläggare Lars Wiklund och Emil Lindberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Jenny Lindgren medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Viltförvaltningsdelegationen